

EL VALOR DE L'EDUCACIÓ EMOCIONAL DES DE L'ESCOLA BRESSOL

The value of emotional education from kindergarten

Mireia Orellana Morales

Treball de Final de Grau

Tutora: Lada Servitja Tormo

Curs 2021/2022

Grau en Mestre d'Educació Infantil

Facultat d'Educació i Psicologia

Universitat de Girona

Índex

Resum del contingut.....	4
Abstract.....	4
1. Introducció.....	5
2. Marc teòric.....	7
2.1 Les emocions.....	7
2.2 Educació emocional.....	7
2.3 Aprenentatge significatiu.....	10
2.4 Implicació familiar.....	11
2.5 Rol del mestre en l'educació emocional.....	12
3. Mètode.....	14
3.1 Justificació del mètode.....	14
3.2 Context i participants de la investigació.....	15
3.3 Instruments i tècniques de recollida d'informació.....	15
4. Objectius del treball.....	18
5. Resultats.....	19
5.1 Buidatge documental de la revisió bibliogràfica.....	19
5.1.1 Les emocions.....	19
5.1.2 Educació emocional.....	19
5.1.3 Aprenentatge significatiu.....	20
5.1.4 Implicació familiar.....	21
5.1.5 Rol del mestre en l'educació emocional.....	21
5.2 Intervenció a l'aula amb observació directe participant.....	22
5.2.1 Activitat 1.....	22
5.2.2 Activitat 2.....	23
5.2.3 Activitat 3.....	24
5.2.4 Activitat 4.....	25
5.2.5 Activitat 5.....	25
5.2.6 Activitat 6.....	26
5.3 Enquesta a les famílies.....	27

5.4 Entrevista a la tutora de l'aula	31
6. Conclusions	33
7. Referències documentals	35
8. Annexos.....	39
Annex 1	39
Annex 2.....	48
Annex 3.....	48
Annex 4.....	54

Resum del contingut

Les persones tenim les emocions innatament adquirides abans inclús de veure el món per primera vegada. Aquestes intervenen en el nostre desenvolupament de manera global, però quasi fins al moment no han rebut la vàlua adequada. El present estudi vol donar èmfasi a la repercussió que tenen les emocions i la seva gestió a la vida dels infants des del primer cicle d'educació infantil. Alhora, vol visibilitzar la rellevància de tractar les emocions com un procés transversal, continu i coordinat amb les famílies dins de l'àmbit educatiu.

Paraules clau: Emocions, aprenentatge significatiu, escola bressol, educació emocional, educació infantil.

Abstract

People emotions are innate to us, even before we see the world for the first time. These intervene in our development in a global way, despite not having received an adequate value until recently. This study aims to focus on the impact of emotions and their management in the lives of children from the first cycle of early childhood education. At the same time, it aims to make visible the relevance of treating emotions as a transversal, continuous and coordinated process, along with families within the educational environment.

Key words: Emotions, meaningful learning, kindergarten, emotional education, early childhood education.

1. Introducció

L'educació emocional és un procés d'ensenyament imprescindible pel desenvolupament integral i global dels éssers humans. Des de la pròpia experiència, analitzant les diferents etapes educatives per les quals passa la humanitat des que neix, es pot observar una manca d'ensenyaments i aprenentatges referents a les emocions i a la seva gestió.

En l'àmbit educatiu, sempre han tingut més importància altres continguts acadèmics o matèries com les matemàtiques o les llengües, deixant de banda les emocions i la seva educació.

La realitat fins al moment sobre aquesta errònia afirmació, ha desencadenat en gran manera en una mala identificació i gestió de les pròpies emocions. Amb la qual cosa, moltes de les persones un cop arribades a l'adolescència i la posterior edat adulta, es troben amb dificultats per reconèixer què és allò que senten i com poder tractar-ho per poder obtenir benestar emocional, imprescindible per gaudir d'una bona salut mental.

Aquest fet afecta de primera mà a la pròpia persona, per tant, a les seves relacions intrapersonals, referents a la comunicació o interrelació que mantenen les diferents parts de la pròpia consciència, però també a les seves relacions interpersonals, és a dir, a les seves relacions amb els altres.

El present estudi vol contribuir a la millora d'aquesta realitat, partint de la següent hipòtesi: Quan tractem de manera significativa les emocions a l'escola bressol, generem un impacte en l'educació emocional dels infants?

El marc teòric d'aquest treball es basa en diferents idees i informació rellevant sobre les emocions i l'educació emocional, l'aprenentatge significatiu, el rol del mestre en l'educació emocional i la implicació de les famílies en el procés d'aprenentatge dels infants, a través de la citació de diferents autors que ens parlen sobre aquests temes de manera extensa i fonamentada.

Per tal de poder fer una anàlisi en profunditat sobre el tema, s'ha treballat les emocions de manera constant en una aula de P2 d'una escola bressol de Girona durant diverses sessions. Posteriorment, hem fet partícips a les famílies dels infants, fent propostes de continuïtat i una posterior enquesta per evidenciar els resultats de l'estudi.

Aquest treball de cerca parteix de la necessitat d'actuar de manera directa sobre diferents situacions i realitats que es viuen dins de l'aula, després d'observar de manera sistemàtica la gestió emocional dels infants i el poc tracte al tema de les emocions durant el període de pràctiques.

Tractar les emocions en aquesta etapa serà especialment important, ja que contribuirà a l'enriquiment i a un adient desenvolupament cognitiu i afectiu, conjuntament amb la construcció de la pròpia personalitat.

Alhora, aquesta investigació també vol evidenciar i donar la rellevància pertinent a l'educació emocional dins de les aules, començant en etapes primerenques al primer cicle d'educació infantil.

Si les emocions es tracten com un contingut puntual i de menor importància, continuarem arrossegant una societat amb uns coneixements ínfims sobre les pròpies emocions i la gestió d'aquestes mateixes.

Per tant, aquesta educació emocional dins de l'àmbit educatiu ha de ser un procés continu, transversal i permanent. Així, es podrà donar significat i també pal·liar la situació de manca d'identificació, coneixement i gestió de les pròpies emocions, i la pertinent resolució de conflictes, tant interns com externs.

2. Marc teòric

2.1 Les emocions

Segons James (1985), una emoció comença amb un procés de canvis que s'activen quan l'organisme detecta algun perill, amenaça o desequilibri, amb la finalitat de posar en marxa recursos que es troben al seu abast per controlar la situació. Aquests canvis corporals segueixen a la percepció del fet desencadenant, per tant, l'emoció com a tal és la nostra sensació d'aquests canvis a mesura que es van produint.

Greenspan i Thorndike (1997), argumenten que els petits exploren emocions tant positives com negatives des que neixen. Amb el temps, l'educació emocional ha anat adquirint més importància en el món educatiu i és aquí on apareix el concepte com a tal. Trobem que les emocions sempre estan presents en nosaltres i en el nostre dia a dia, des que naixem. Aquestes són fonamentals per la formació de la nostra personalitat i la relació que tenim amb els altres.

Totes les emocions que rep l'infant des que neix del ventre de la seva mare influiran posteriorment en tota la seva vida (Bowlby, 1999). És important tractar el tema de les emocions com un contingut més, de manera transversal a l'aula, per tal d'afavorir el seu desenvolupament integral.

Tot i això, trobem que no sempre s'ha donat la mateixa importància a l'educació emocional que la resta de continguts, ja que l'educació tradicional es basava més en el coneixement i els continguts acadèmics que en el desenvolupament emocional, sense tenir en compte que educar de manera global és necessari per al desenvolupament de l'infant. (Bowlby, 1999).

2.2 Educació emocional

Bisquerra (2000), defineix l'educació emocional com:

Un proceso educativo, continuo y permanente, que pretende potenciar el desarrollo emocional como complemento indispensable del desarrollo cognitivo, constituyendo ambos los elementos esenciales del desarrollo de la personalidad integral. Para ello se propone el desarrollo de conocimientos y habilidades sobre las emociones con objeto de capacitar al individuo para afrontar mejor los retos que se plantean en la vida cotidiana. Todo ello tiene como finalidad aumentar el bienestar personal y social (pàg 243).

Per tant, aquest desenvolupament emocional concep a l'ésser humà com una totalitat, abastant el propi cos, l'esperit, l'intel·lecte i les emocions.

Segons el psicòleg Gardner (1985), existeixen diferents intel·ligències múltiples i en relació amb el desenvolupament emocional, destaca la intel·ligència interpersonal i la intrapersonal. La primera fa referència a la capacitat d'establir relacions socials amb els altres de manera efectiva. La intrapersonal, en canvi, fa una introspecció mirant-se a un mateix per ser capaç de reconèixer les pròpies emocions i aprendre a gestionar-les.

L'educació emocional dels infants, depèn d'ells mateixos i del seu entorn més proper (família, escola...). A l'etapa d'educació infantil cal tenir en compte diversos objectius per tal que l'infant pugui desenvolupar-la. Alguns dels objectius més destacables segons Bisquerra (2011) són:

- Proporcionar estratègies pel desenvolupament de competències.
- Afavorir actituds de respecte i tolerància.
- Afavorir l'autoconeixement i el coneixement dels altres.
- Desenvolupar la capacitat de relacionar-se amb un mateix i els altres, de manera satisfactòria.

En relació amb les emocions que sentim els éssers humans, trobem dos factors importants; per una banda, aquestes emocions tenen un component biològic molt sòlid, i per altra banda, hi ha diferents factors socioculturals que tenen molt a veure en el desenvolupament de la persona. Segons Leonitev (1983), la creació de la personalitat depèn de les transformacions i canvis que es van produint diàriament i al llarg de la nostra vida, però hi ha altres factors i

característiques que es mantenen igual tot i patir canvis, i també defineixen la nostra identitat.

Un dels autors que parla del desenvolupament emocional és Vigotski (1984), que defensa que el desenvolupament afectiu comença quan l'infant arriba al món i automàticament passa a formar part d'un grup social. D'aquesta manera cobreix les seves necessitats; en un primer moment sobretot és un mètode de supervivència, ja que l'infant depèn completament de les relacions amb el seu entorn, sobretot de la família.

Vigotski (2004), dóna molta importància als processos afectius i emocionals durant la primera etapa d'educació infantil. Ell fa referència a la fase postnatal en la qual l'infant comença a desenvolupar i a formar la seva personalitat. Aquesta també es va formant a partir de les diferents crisis que l'infant viu i experimenta al llarg de la seva vida. Quan l'infant comença a adquirir el llenguatge i sap donar un significat objectiu a la realitat que l'envolta, comença a prendre consciència a través del seu entorn més proper.

Troben que en el procés de desenvolupament de l'infant, les emocions es troben dins del conjunt de funcions psíquiques. Per tant, el desenvolupament integral de l'infant contempla diferents processos com són; el cognitiu, el motor, el psíquic, entre altres, però sobretot sense oblidar-nos de l'emocional. Cal tenir en compte i entendre el desenvolupament integral de l'infant com un conjunt de processos que cal observar-los des d'un punt de vista global (Vigotski, 2004).

L'educació emocional, per tant, és una novetat educativa que té una finalitat clara; contribuir a un millor benestar personal, social i educatiu. D'aquesta manera, tractar les emocions en l'àmbit educatiu té una repercussió directa en el procés d'ensenyament i aprenentatge. Segons Verdugo (2021), les emocions són vitals en l'aprenentatge, treballar-les a les aules proporciona als infants diferents eines i habilitats per establir vincles, resoldre conflictes i incidir en les pròpies emocions. Aquest tipus d'educació pretén potenciar el desenvolupament humà i el desenvolupament d'aprenentatges significatius. Vygostki (1982), apunta que aquest potencial d'aprenentatge es dóna quan és l'infant el que construeix el seu propi aprenentatge tenint en compte el seu

entorn. D'aquesta manera abasta l'educació emocional i la vida dins de l'aula, buscant una estructura significativa de l'aprenentatge a partir de la pròpia experiència en situacions diàries.

Fins a l'actualitat, les programacions i els dissenys dels currículums acadèmics s'han focalitzat principalment en un coneixement científic deixant de banda el coneixement de les persones. En aquest aspecte, trobem que hi ha hagut poc interès en l'educació emocional, la qual cosa ha repercutit sobre les relacions socials i emocionals de la nostra època.

Monjas (1993), seguint en aquesta mateixa línia, afirma que en general, de tots els coneixements i habilitats apresos a l'escola, el que més costa per part dels alumnes és justament aprendre a regular totalment i de manera adequada les seves emocions. És per això que fa incidència en el fet que aquesta educació emocional ha de ser un procés permanent i continu i sobretot estar present al llarg del currículum acadèmic dels alumnes i en els diferents nivells educatius. Güel i Muñoz (2000), també subratllen que aquesta ha de donar-se de manera transversal, però alhora de manera específica en alguna àrea.

2.3 Aprenentatge significatiu

Ausubel, Novak i Hanesian (1978) exposen que l'aprenentatge significatiu es dona quan la persona connecta una nova informació amb un concepte rellevant que ja té incorporat a la seva estructura cognitiva. Per tant, els nous coneixements seran apresos de manera significativa a mesura que altres idees i conceptes estiguin clars i disponibles a l'estructura cognitiva de la persona, ja que aquests funcionaran com a punt de referència i encolatge. La característica més important d'aquest tipus d'aprenentatge és la interacció que es dona entre els coneixements més rellevants i la capacitat d'assoliment. L'aprenentatge significatiu inclou l'aprenentatge per descobriment, perquè en aquest cas el contingut que ha de ser après no es dona en la seva forma final, sinó que en aquest cas l'alumne l'ha de reconstruir abans de ser assolit de manera significativa a la seva estructura cognitiva.

En referència a l'aprenentatge significatiu a educació infantil, Moreira (2005), argumenta diferents principis essencials:

- Basar l'ensenyament i aprenentatge a preguntes en comptes de respostes, ja que en aquesta etapa els infants tenen una curiositat innata per allò que els envolta. Això ens farà plantejar als mestres, respostes noves a qüestions antigues. Hem d'aprofitar les ganes d'aprendre i d'investigar coses desconegudes dels infants, per obtenir noves perspectives i pensaments.
- Descentralitzar l'aprenentatge en llibres de text. Poder proporcionar als infants diferents materials i fonts d'informació, enriqueix la seva formació integral i mantindrà la seva atenció i el seu interès per l'aprenentatge. També hem de tenir en compte que aquest aprenentatge no ha de donar-se només dins de les aules, sinó en altres espais com el pati o l'entorn proper.
- Lligat al principi anterior, concebre a l'aprenent com a perceptor. Durant l'etapa infantil els nens i nenes passen per una etapa egocèntrica on la realitat els és percebuda d'una manera més personal i subjectiva. Per tant, és molt adient treballar a partir de materials concrets naturals i artificials amb els quals puguin representar la realitat a partir de vivències pròpies.

2.4 Implicació familiar

El context familiar i la implicació d'aquestes en el procés d'ensenyament i aprenentatge dels seus fills és fonamental. D'aquesta manera, Goleman (1996) defensa que el desenvolupament de les capacitats i habilitats necessàries per treballar l'educació emocional, en principi, ha de començar a casa, a través d'una bona gestió emocional i interaccions adequades entre l'entorn familiar. Bach (2001) dóna suport a aquesta idea argumentant que en aquest entorn és on l'infant expressa per primera vegada les seves emocions i els seus sentiments, però també la reacció del seu entorn proper.

És important que els pares tinguin coneixement de les emocions dels seus fills, i siguin conscients que la manera en la que gestionen les emocions i les

reaccions davant diferents situacions de la vida diària, repercutirà directament en les habilitats emocionals dels seus fills.

Moltes vegades, des de l'entorn familiar, pot ser difícil saber com tractar el tema emocional amb els fills, derivant a una nul·la transmissió de coneixement referent a aquest, o a una mala gestió dels ensenyaments i aprenentatges.

En aquest sentit, Antunes (2000) suggereix diferents aspectes a treballar en el context familiar. Algun d'aquests són els següents:

- Identificar i etiquetar les diferents emocions. Per a això, és rellevant relacionar-les amb situacions de la vida diària.
- Acceptació dels sentiments dels infants amb empatia.
- Ajudar als infants a anomenar i verbalitzar els seus propis estats emocionals.
- Utilitzar les emocions com a oportunitats pel propi descobriment i transmissió d'experiències.
- Marcar límits i proporcionar eines perquè puguin començar a resoldre els seus propis conflictes.

2.5 Rol del mestre en l'educació emocional

Roca, Castillo i Marzo (2002), afirmen que l'actitud del mestre és un mirall pels infants. D'aquesta manera, actituds afectives cap a ells i la manera en la qual gestioni les seves emocions constituïran un punt de referència per l'alumnat. Això tindrà un gran ressò en l'àmbit acadèmic però també en l'àmbit cognitiu i en referència a la relació amb el seu entorn. Reafirmant aquesta realitat, Màrtin i Boeck (1997), confirmen el següent: "Els alumnes que tenen professors intel·ligents, des del punt de vista emocional, gaudeixen assistint a l'escola, aprenen sense por i van edificant la seva pròpia autoestima. Però, sobretot, la postura humana del professor transcendeix a ells" (pàg. 181).

El Servei d'Ordenació Curricular d'Educació Infantil i Primària (2012), especifica la importància d'aquest tema en una de les àrees de descoberta que recull el *Decret 101/2010*: "Es reivindica a l'educació infantil en particular, l'atenció, la

cura i la prioritització del món emocional i el seu desenvolupament orientat a l'autoregulació i al benestar amb un mateix i amb els altres”.

Així doncs, és imprescindible dur a terme l'educació emocional a l'aula pel benestar psíquic dels infants, ja que d'aquesta manera ajudarem a crear un bon clima a l'aula, i alhora impactarà de manera positiva en el desenvolupament dels infants, adquirint actituds més positives i millorant les seves relacions socials i personals.

Com s'ha esmentat anteriorment, l'educació emocional és bàsica pels infants, però per això és imprescindible que els mestres es formin en la matèria, per així poder guiar adequadament als infants en aquest tema. Palacios (2010), afirma que la formació dels mestres té a veure amb una major adquisició de la informació i coneixement, però també amb la introspecció i la reflexió crítica sobre si mateixos i la seva actuació, posant èmfasi als seus comportaments i habilitats com a docents.

A més a més, cal tenir en compte que per treballar les emocions, és més important l'actitud que mostra el mestre a l'aula, en referència a les emocions i situacions viscudes diàriament a l'escola, que no en la creació d'activitats de manera desmesurada per tal de treballar-les. Segons Bisquerra, (2005) és rellevant tenir en compte que hi ha hagut diferents moviments que han propiciat aquest tipus d'educació, com poden ser l'escola nova o l'escola activa. Aquestes proposen una educació per a la vida on les emocions i l'afectivitat tenen un paper rellevant. Buitrón i Talavera (2008), alhora, creuen que el repte actual del sistema educatiu ha de comprendre no només l'obtenció de coneixements a través dels continguts que s'imparteix a les aules, sinó també la qualitat de les relacions interpersonals, l'autoestima i la igualtat, entre altres.

3. Mètode

3.1 Justificació del mètode

En la línia dels estudis de Riba (2010), i en un marc educatiu i amb infants com és en el nostre cas d'estudi, s'ha emprat una metodologia de recerca qualitativa.

La metodologia qualitativa fa referència a la investigació que genera dades descriptives, en el seu sentit més profund (Mallimaci i Giménez, 2006). Aquestes dades poden ser les paraules reproduïdes per persones, sigui de manera oral o escrita, i les diferents conductes captades a través de l'observació directa.

Segons Taylor i Bodgan (2004), algunes de les condicions més característiques d'aquesta tipologia de metodologia són les següents:

- La investigació qualitativa és inductiva, és a dir, generem fonaments generals a partir de fenòmens individuals.
- L'investigador planteja els components de la investigació, com les persones i l'entorn, des d'un punt de vista holístic, considerats com un tot.
- En la metodologia qualitativa, la persona que fa la investigació intenta comprendre a les persones prenent-se a ells mateixos com a referents.
- Totes les perspectives d'investigació són valuoses. No es busca la veritat o la moralitat de la hipòtesi formulada, sinó la comprensió i realitat de les perspectives d'altres persones.

D'acord amb aquests principis, establim un buidatge documental de revisió bibliogràfica i una recollida de dades de caràcter qualitatiu a partir de diferents instruments com són: la intervenció directa a l'aula i la conseqüent observació directa, una entrevista a la tutora de l'aula i una enquesta a les famílies.

3.2 Context i participants de la investigació

El context en el qual es duu a terme aquesta anàlisi és a l'Escola Bressol Castells i Cavallers, de Girona. És un centre de titularitat privada on s'ofereix educació referent al primer cicle d'educació infantil. Actualment, hi ha una sola línia per curs i una mestra per aula.

Específicament, el grup implicat és el de P2, el qual el conformen un total de 16 alumnes: 9 nens i 7 nenes respectivament, compresos entre els 2 i 3 anys. A més, en la investigació intervindrà la pròpia mestra de l'aula i les famílies dels alumnes.

En termes generals, aquest és un grup d'alumnes bastant cohesionat, amb unes normes i uns límits que segueixen acuradament marcats per la mestra. La gran majoria són bastant autònoms i tots tenen unes rutines definides que segueixen diàriament.

En referència al llenguatge, quelcom necessari per poder dur a terme aquesta investigació, trobem diferents grups dins de l'aula. La gran majoria d'infants tenen com a llengua predominant el català, una quarta part l'anglès, i finalment una sola alumna el francès. D'aquesta manera, la minoria que no té el català com a llengua materna, els costa més participar per manca de vocabulari si no els parles en anglès o no et dirigeixes a ells directament. De la majoria d'infants que té com a llengua predominant el català, hi ha, per una banda, els més espontanis amb molta fluïdesa a nivell oral, per altra banda, els més tímids que només participen si els concedeixes la paraula, i per una última banda, els alumnes més petits del curs que els costa més intervenir i expressar-se oralment per la falta de maduresa cognitiva.

3.3 Instruments i tècniques de recollida d'informació

Per a la recollida i anàlisi de dades per tal de comprovar si la hipòtesi del present treball és encertada o errònia, i responent als objectius plantejats, s'ha fet ús de diferents instruments. Aquest recull de dades, tal com s'ha esmentat

anteriorment, segueix una metodologia qualitativa. A continuació es detallen els instruments emprats:

- **Buidatge documental de la revisió bibliogràfica.** En primer lloc, s'ha dut a terme una recerca teòrica per donar resposta i aportar informació fonamentada sobre els següents temes:
 - Les emocions.
 - Educació emocional.
 - Aprenentatge significatiu.
 - Rol del mestre en l'educació emocional
 - Implicació familiar.

- **Intervenció a l'aula amb observació directa participant.** A partir de la proposta d'activitats a l'aula referent a les emocions, s'ha pogut fer una observació de la intervenció directa, consistent en 6 activitats. Després de cada activitat, s'ha dut a terme un petit espai de conversa on els infants han pogut parlar i expressar pensaments, vivències i aprenentatges amb intervenció directa participant, per tal d'afavorir l'obtenció de dades significatives a través de l'observació i l'escolta activa.

D'aquesta manera s'han pogut recollir anotacions i comentaris dels infants que s'han considerat interessants per a la present investigació. També s'ha fet ús de l'enregistrament d'àudio per gravar clips de veu dels infants i poder captar de manera literal alguna de les seves aportacions

Els materials que s'han seleccionat per dur a terme la proposta d'activitats dins de l'aula per tractar el tema de les emocions de manera significativa han estat els següents: Àlbums il·lustrats: "El monstre dels colors" i "T'estimaré sempre, petitó", teatre kamishibai, personatges creats amb goma eva, imatges dels infants plastificades, safates d'experimentació i objectes per a l'experimentació (coladors, embuts, etc.), aliments diversos (arròs, farina i gelatina), material fungible

(cartolines, cartró, colors, etc.) i vídeo/curtmetratge per treballar amb les famílies.

- **Enquesta a les famílies.** En acabar la intervenció a l'aula sobre les emocions, es fa una proposta de dues activitats a les famílies per poder donar continuïtat i significat al tema, i fer-los participants del procés d'aprenentatge. Per tal d'extreure l'impacte que té tot aquest treball en els infants i poder-ne fer la seva avaluació, es proporciona una enquesta adreçada a les famílies dels mateixos infants. Les famílies han estat prèviament informades que aquestes dades estaran tractades únicament per aquesta finalitat, la del treball de cerca i sota l'anonimat de la família. Aquesta enquesta consta de 9 preguntes amb diferents respostes per a cadascuna d'elles i es formula mitjançant el Google Docs. A través d'aquest processador de documents en línia, podem extreure informació de caràcter qualitatiu que podem quantificar.
- **Entrevista a la tutora de l'aula.** En finalitzar la proposta d'activitats de durada determinada per tractar les emocions de manera significativa a l'aula, s'ha efectuat una entrevista a la tutora de l'aula de P2, per tal d'obtenir les seves percepcions i complementar les dades obtingudes mitjançant l'instrument d'observació sistemàtica. L'entrevista completa consta de vuit preguntes obertes relacionades amb el tema de les emocions.

4. Objectius del treball

Un cop clara la necessitat d'actuar de manera immediata per tal de poder afrontar la realitat exposada a la introducció d'aquest treball, s'ha concretat l'objectiu principal de la investigació a partir de la hipòtesi, i a continuació els diferents objectius específics.

Hipòtesi: Quan tractem de manera significativa les emocions a l'escola bressol, generem un impacte en l'educació emocional dels infants?

Partint d'aquesta hipòtesi, l'objectiu principal d'investigació que es planteja en el present treball és el següent:

- Visibilitzar la importància de tractar les emocions des de l'educació infantil.

A través de la proposta de diferents activitats es busca actuar directament sobre aquest objectiu i poder donar resposta a la hipòtesi plantejada. Davant de l'objectiu principal del treball hi ha plantejats diferents objectius específics:

- Tractar l'educació emocional de manera significativa dins de l'aula.
- Fer participis a les famílies en el procés d'aprenentatge i avaluació dels infants.
- Destacar el rol del mestre en el desenvolupament emocional dels infants.

Figura 1. Objectius del treball. Font pròpia.

5. Resultats

A partir del buidatge de les dades obtingudes a través dels diferents instruments i tècniques de recollida d'informació, se'n poden extreure resultats per tal de validar o rebutjar la hipòtesi plantejada a l'inici del present treball.

A continuació, es mostren els resultats per a cadascun dels instruments utilitzats.

5.1 Buidatge documental de la revisió bibliogràfica

5.1.1 Les emocions

Les emocions es tradueixen en la pròpia percepció i sensibilitat dels canvis corporals que es donen quan l'organisme detecta algun desequilibri (James, 1985).

Aquestes emocions, tant positives com negatives, segons Bowlby (1999), estan presents en el nostre dia a dia des que naixem i tenen una influència directa en la nostra vida.

Fins al moment, no sempre se li ha donat la vàlua que li pertoca a l'educació emocional dins de l'àmbit educatiu. Per tal d'afavorir el desenvolupament integral dels infants, cal tractar les emocions com un contingut més, de manera transversal i permanent dins de les aules.

5.1.2 Educació emocional

Segons Bisquerra (2011), aquesta fa referència a un procés continu, permanent i educatiu, basant-se en coneixements i habilitats referents a les emocions. Gràcies al desenvolupament emocional contribuïm al benestar personal, ja que aquest concep a la persona de manera global.

Gardner (1985), incideix en l'existència de diferents intel·ligències múltiples, destacant la interpersonal i la intrapersonal referent al desenvolupament emocional.

Les emocions ens basen en dos factors: els components biològics i els factors socioculturals. Leonitev (1983), defensa que la creació de la personalitat es basa en diferents canvis que es produeixen sobre aquests factors.

Per la seva banda, Vygotski (1984) dóna molta rellevància als processos afectius i emocionals durant la primera etapa d'educació infantil. Quan els infants adquireixen el llenguatge, són capaços de prendre consciència i donar un significat objectiu a la realitat que els envolta.

Monjas (1993), fa visible que l'educació emocional ha d'estar present al llarg del currículum acadèmic dels alumnes i en tots els nivells educatius.

5.1.3 Aprenentatge significatiu

Aquest es produeix quan la persona connecta una nova informació amb un concepte rellevant que té prèviament incorporat de manera clara en la seva estructura cognitiva.

L'aspecte més rellevant de l'aprenentatge significatiu és la interacció que es dóna entre els coneixements més rellevants i la capacitat d'assoliment.

Moreira (2005) en destaca alguns principis bàsics referents a l'aprenentatge significatiu:

- Basar l'ensenyament i aprenentatge en preguntes en comptes de respostes.
- Descentralitzar l'aprenentatge en llibres de text i proporcionar nous materials i fonts d'informació.
- Concebre a l'aprenent com a perceptor.

5.1.4 Implicació familiar

Goleman (1996) exposa que la família és o hauria de ser el primer context on l'infant rebi aquesta educació emocional. Bach (2001) defensa aquesta idea argumentant que en aquest entorn és on l'infant expressa per primera vegada les seves emocions i també percep la reacció del seu entorn proper.

És important la implicació de la família en el desenvolupament emocional dels seus fills. Ser conscients que la manera com gestionen les emocions i reaccions diverses enfront de la vida, repercutirà en les habilitats emocionals dels seus fills.

Antunes (2000), suggereix diferents aspectes a treballar dins del context familiar:

- Identificar i etiquetar les diferents emocions.
- Acceptació dels sentiments dels infants.
- Ajudar en anomenar i verbalitzar els estats emocionals dels infants.
- Utilitzar les emocions com a descobriments propis.
- Marcar límits i proporcionar eines per a la seva gestió.

5.1.5 Rol del mestre en l'educació emocional

L'actitud del mestre és un mirall pels infants, la manera com gestionen les seves emocions dins de l'aula constituirà un punt de referència per l'alumnat (Roca, Castillo i Marzo, 2002).

D'aquesta manera, cal incidir en l'educació emocional a l'aula per contribuir al benestar psíquic dels infants; conèixer i reconèixer les diferents emocions, saber-les identificar, comprendre i gestionar. Alhora, és imprescindible que els mestres es formin en la matèria, per poder guiar als infants adequadament en aquest tema.

Bisquerra (1998) remarca que hi ha hagut diferents moviments que han propiciat aquest tipus d'educació, com són l'escola nova i l'escola activa.

5.2 Intervenció a l'aula amb observació directa participant

A partir de l'observació directa participant, l'escolta activa, les anotacions i els enregistraments de veu, referents als espais de conversa posteriors a la proposta d'activitats (adjuntes de manera detallada a l'Annex 1), sobre el tema de les emocions realitzats amb els infants, s'han pogut obtenir els següents resultats.

5.2.1 Activitat 1

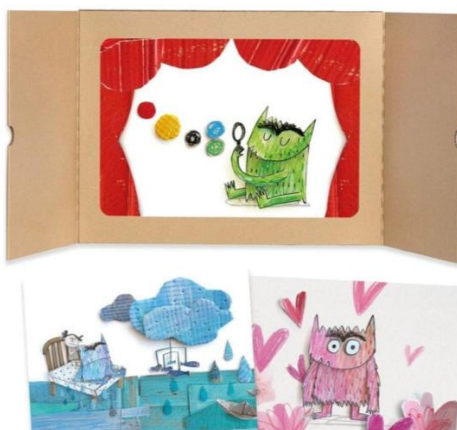

Figura 2. Conte "El monstre dels colors" amb el suport del teatre Kamishibai. Font pròpia.

Aquesta primera activitat consisteix en l'explicació del conte "El monstre dels colors" per tal d'iniciar la temàtica de les emocions i veure què en saben.

Observant la reacció dels alumnes davant de l'explicació del conte a través del teatre Kamishibai i els diferents monstres de colors fets de llana, s'han pogut extreure alguns resultats. Per una banda, la majoria dels infants reconeix el conte, tot i que no s'explica des de fa bastants setmanes, i per altra banda, una gran part de l'alumnat ha sabut identificar i anomenar les diferents emocions que va sentint el monstre al llarg de la narració: l'alegria, la tristesa, la ràbia, la por i la calma. Aquestes emocions estan representades cadascuna amb un color diferent: l'alegria → groc, la tristesa → blau, la ràbia → vermell, la por → gris i la calma → verd. Un cop s'han mostrat els monstres fets amb llana, la gran majoria han reconegut fàcilment la tristesa, la ràbia i l'alegria, però en canvi, els ha costat més relacionar la por i la calma amb els colors pertinents.

5.2.2 Activitat 2

Figura 3. Conte "Elmer" i Termòmetre de les emocions. Font pròpia.

Aquesta activitat consisteix per una banda, en l'explicació del conte "Elmer" on es vol tractar la tristesa, i per altra banda, el termòmetre de les emocions.

En aquest cas, aquest termòmetre queda exposat a l'aula i forma part del "Bon dia" i del moment de sortida dels alumnes. D'aquesta manera, els infants poden observar que no sempre es senten de la mateixa manera i que les pròpies emocions poden canviar al llarg del dia.

Les dades recollides s'han obtingut l'últim dia de la proposta, ja que d'aquesta manera els infants han pogut reconèixer a tots els personatges tractats i les seves respectives emocions.

Al fer-ne una transcripció s'evidencia el següent: La gran majoria d'infants reconeix a tots els personatges i l'emoció que representa cadascú fent referència a la narració del conte, menys en el cas de la por; en ser un conte poc sentit els costa reconèixer el personatge.

"- Jo sóc el verd! - Qui és el verd? - El peix irisat. -El peix irisat està en calma",
"Qui és el que està trist? - L'Elmer! - Estava de diferent color (fent referència a perquè està trist),
"Qui és aquesta? - La talpeta! - Com està la talpeta? - Molt enfadada!. - Per què està molt enfadada? - Perquè li han fet caca al cap",
"- Qui és aquest? - La por. - Què li passava al malson? En aquest cas no han sabut contestar.
"- Qui és el de color groc? - En cueta! - Com estava en cueta? Molt content! - Per què està tan content? - La mama l'estima."

Al matí i a la tarda, quan es duu a terme la proposta, cada infant sap posar la seva imatge a l'emoció que creu que sent en el moment; dels que tenen més fluïdesa oral, alguns saben argumentar perquè, en canvi, els més petits i els que parlen una llengua estrangera, només saben identificar-se en l'emoció corresponent.

5.2.3 Activitat 3

Figura 4. Conte "Un malson al meu armari" i Dau màgic. Font pròpia.

Aquesta activitat consisteix, per una banda, en la narració del conte per tractar la por, i per altra banda, el dau màgic on hi ha representades les diferents emocions.

En aquesta activitat, d'entrada cap infant ha identificat què és un malson. Després de l'explicació d'aquest, una minoria ho ha acabat entenent, així s'ha pogut recollir "- Jo un dia vaig somiar que havia caigut del llit, vaig plorar", "- I jo també!". En aquest cas un infant respon per imitació a l'anterior.

De les diferents emocions que hi ha al dau, tots els infants han sabut identificar la que els hi ha tocat i imitar-la a través de gestos. A l'hora d'explicar una situació que els evoqui aquesta emoció, d'entrada i sense ajuda tan sols dos infants, els que tenen més vocabulari i fluïdesa verbal, han sabut relatar quelcom. La resta no han sabut respondre sense ajuda de la mestra.

5.2.4 Activitat 4

Figura 5. Conte "T'estimaré sempre, petitó" i Música i emocions. Font pròpia.

Aquesta activitat consisteix, per una banda, en la narració del conte per tractar l'alegria, i per altra banda, en l'ús de la música per treballar les emocions.

La majoria d'infants ha sabut relaxar-se i seguir les diferents postures de ioga proposades a partir de crear un ambient idoni per a la seva realització. A molts d'ells els ha fet molt riure imitar diferents animals "- Sóc un lleó!". Els canvis de ritme corporal depenent de la música que sona, s'han donat de manera progressiva; la majoria d'infants quan ha canviat la música automàticament s'han aixecat i han començat a saltar i ballar, la minoria restant ha esperat alguna indicació per part de les mestres o la imitació dels altres companys.

Referent al traç dels infants segons la música que ha sonat, no s'ha produït absolutament cap canvi en cap infant depenent de la intensitat o la tonalitat de la música de fons.

5.2.5 Activitat 5

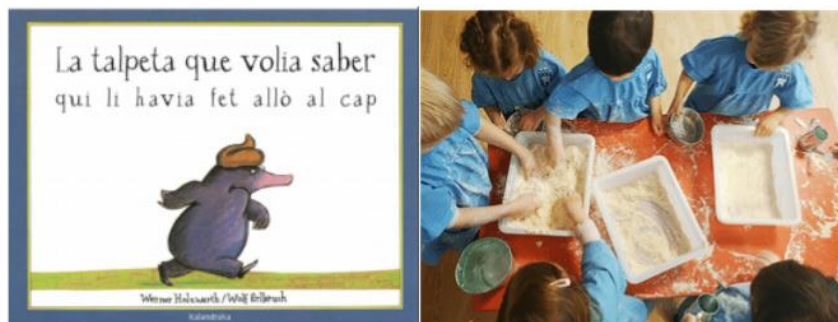

Figura 6. Conte “La talpeta que volia ser qui li havia fet allò al cap” i Safates d'experimentació
Font pròpia.

Aquesta activitat consisteix, per una banda, en la narració del conte per tractar la ràbia, i per altra banda, en safates d'experimentació per manipular lliurement i treballar les emocions que van sorgint.

Aquesta activitat s'ha realitzat en dos grups i s'han obtingut resultats diferents depenent del grup. El primer grup de 8 nens ha experimentat amb tot el material, jugant amb les diferents textures i els estris proposats. Han tocat tots els elements i han interaccionat amb ells de manera lliure i espontània, sense indicacions. El segon grup de 8 infants ha experimentat només amb la farina i l'arròs, cap nen o nena ha tocat amb les mans la gelatina. “Està molla. - No m'agrada.” Per tal de desfer-se d'ella, hi han posat farina a sobre fent-la “desaparèixer” i creant una nova barreja. Posteriorment, han interaccionat també amb les tres safates lliurement.

Cal destacar que els dos grups han percebut les diferents olors de les gelatines, tot i que un d'ells no hi ha interaccionat; la llimona i la maduixa. Això els hi ha agradat a tots “- Fa olor com el iogurt.” “- M'agrada el iogurt” “- A mi m'agraden les maduixes”.

5.2.6 Activitat 6

Figura 7. Conte “El peix irisat” i joc de classificar emocions. Font pròpia.

Aquesta activitat consisteix, per una banda, en la narració del conte per tractar la calma, i per altra en el joc de classificar emocions, utilitzant les diferents emocions treballades a través de cada personatge del conte.

En referència a l'activitat, la majoria d'infants ha reconegut a tots els personatges que s'han tractat al llarg de la proposta d'activitats; el que més ha costat d'identificar, un cop més, ha estat el malson, en correspondència amb la por.

Alhora, tots els nens i nenes de l'aula han sabut identificar l'emoció dibuixada a la pilota de ping-pong i posar-la pel tub corresponent sense ajuda de la mestra.

5.3 Enquesta a les famílies

Per tal d'incloure a les famílies en el procés d'aprenentatge i d'avaluació dels seus infants, s'han fet dues propostes d'activitats de treball autònom a casa (adjuntes a l'Annex 2) i posteriorment, una enquesta (adjunta a l'Annex 3) per a poder realitzar el buidatge de dades referent al tema de les emocions. Aquesta enquesta l'han respost 11 famílies de les 16 que hi ha en total a l'aula, la resta no ha participat tot i fer recordatori en més d'una ocasió.

Figura 8. Famílies que creuen important començar a tractar i identificar les emocions des de l'escola bressol. Font pròpia.

De les 11 famílies que han respost l'enquesta, totes elles creuen important començar a tractar i identificar les diferents emocions des de l'escola bressol.

Cap de les famílies, per tant, creu que en aquesta etapa encara és aviat per començar a treballar-les o que seria millor començar a tractar-les abans a casa.

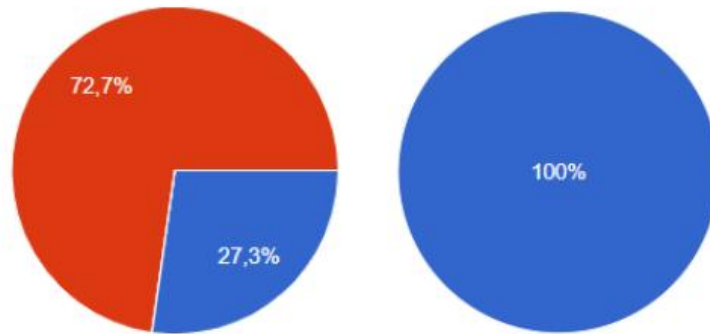

Figura 9. Famílies que han tractat anteriorment a casa el tema de les emocions i famílies que han tractat les emocions bàsiques. Font pròpia.

En aquest cas, es pot observar, per una banda, que totes les famílies han tractat anteriorment les emocions a casa; 3 famílies mostren que les han treballat de manera específica, i 8 de les famílies, en canvi, exposen que sí que han tractat les emocions a casa en general però no de manera específica. No es troba cap família que no hagi tractat el tema de les emocions a casa.

Per altra banda, la totalitat de les famílies que sí que les ha tractat a casa, afirma que les emocions que han treballat han estat les bàsiques: alegria, tristesa, por, ràbia i calma. Excloent emocions secundàries com poden ser l'avorriment, la culpa o l'enveja.

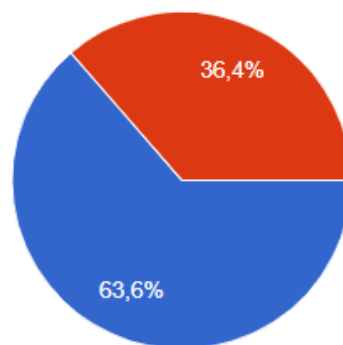

Figura 10. Famílies que creuen que els seus fills han estat més comunicatius emocionalment les últimes setmanes. Font pròpia..

Aquesta figura mostra que totes les famílies creuen que durant les últimes setmanes, després de tractar el tema de les emocions a l'aula de manera constant, els seus fills han estat més comunicatius respecte a les emocions.

7 d'aquestes famílies exposen que en general han estat més comunicatius pel que fa a les pròpies emocions, i 4 famílies especifiquen que han estat més comunicatius emocionalment, fent referència a les activitats realitzades a l'escola bressol.

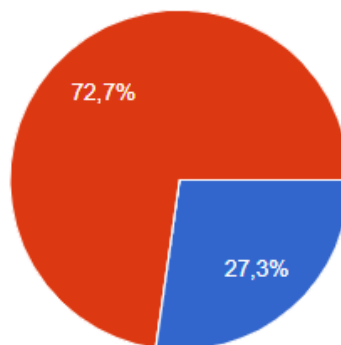

Figura 11. Famílies que han visualitzat els curtmetratges proposats juntament amb els infants.

Font pròpia.

Aquesta figura mostra que les 11 famílies que han respost l'enquesta, també han vist amb els infants els curtmetratges suggerits. Un cop visualitzats, 8 dels infants han sabut identificar les emocions i relacionar-les amb les activitats realitzades a l'escola, i els 4 infants restants han sabut identificar les diferents emocions. En cap dels casos cap infant no ha sabut identificar les diferents emocions que surten als curtmetratges.

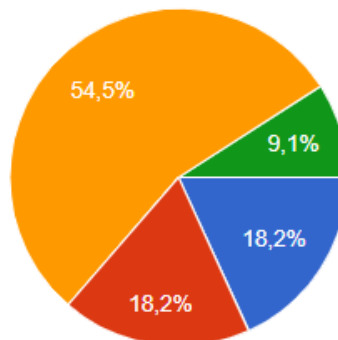

Figura 12. Famílies que han realitzat l'activitat proposada juntament amb els infants. Font

pròpia.

Totes les famílies que han contestat l'enquesta ha realitzat amb els infants l'activitat proposada. En aquest cas s'han obtingut resultats diversos: a 2 dels alumnes que han realitzat l'activitat juntament amb la família, els ha servit per tractar les pròpies emocions. A altres 2 alumnes els ha servit per generar una conversa sobre alguna emoció. A 6 alumnes els ha servit per una banda, per generar una conversa sobre alguna emoció, i per altra banda, per tractar les pròpies emocions. Tan sols 1 infant no ha generat feedback després de dur a terme l'activitat amb la família.

Figura 13. Famílies que creuen que la gestió emocional dels seus fills han sigut més positives les últimes setmanes. Font pròpia.

En aquesta figura observem que en tota la seva totalitat, la gestió emocional dels infants en general ha sigut més positiva a casa en les últimes setmanes. Cap de les famílies exposa que aquesta gestió emocional positiva hagi estat només en situacions específiques. El 0% de les famílies exposa que no ha notat cap canvi.

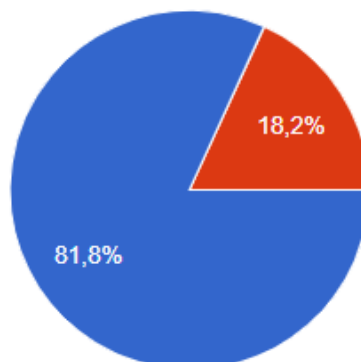

Figura 14. Famílies que les últimes setmanes han comentat amb els infants com els hi ha anat el dia a l'escola bressol. Font pròpia.

De les famílies que han contestat l'enquesta, exposen que durant les últimes setmanes, en comentar amb els infants com ha anat el dia a l'escola bressol, 9 dels infants han fet alguna referència al treball sobre les emocions que s'ha dut a terme a l'aula. Per tant, inclou a la majoria d'infants. Tan sols 2 dels infants no han fet cap referència al treball d'aula sobre les emocions, tot i comentar el dia.

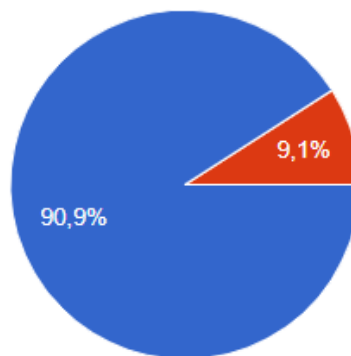

Figura 15. Famílies que creuen que treballar les emocions a l'aula té repercussió en els infants.
Font pròpia.

Finalment, de totes les famílies enquestades, la gran majoria, un total de 10 famílies creu que tractar les emocions de manera significativa a l'escola bressol sí que té una repercussió directa en els infants. Tan sols una ínfima minoria, en aquest cas 1 família, ha exposat no tenir-ho clar, amb la qual cosa tampoc es decanta directament pel no.

5.4 Entrevista a la tutora de l'aula

La tutora de l'aula argumenta en la seva entrevista (adjunta a l'Annex 4) que creu imprescindible tractar les emocions a educació infantil, ja que percep una falta de gestió emocional per part dels infants que normalment desencadena alguna rebequeria o algun plor, a vegades difícil de reconduir. També creu per pròpia experiència, que a vegades a casa les emocions no es tracten o ho fan

de manera molt superficial i aleshores això també té una repercussió a l'aula, de cara als propis infants i a les seves relacions amb els altres.

En referència a les hores dedicades a tractar de manera significativa aquest tema al llarg del curs, opina que sí que les tracten en algun període concret a través de contes o activitats, però que no ho fan de manera transversal tot el curs. Tanmateix, sí que tracten les emocions en general durant les diferents situacions que es viuen a l'aula diàriament. Per tant, ho tenen en compte a l'hora de dur a terme la programació.

La tutora creu necessari formar-se en la matèria per tal de tractar el tema de les emocions a l'aula, afirma que d'aquesta manera, podrien obtenir nous coneixements, mètodes i materials per a tractar-les dins de l'àmbit educatiu. Per tant, assegura no haver fet cap curs sobre educació emocional més enllà del que va estudiar en el seu moment mentre es preparava per assolir el seu títol de TEI i poder així exercir a l'escola bressol.

Ella afirma de primera mà que en el seu cas en cap moment es van tractar les emocions des de l'escola i que aquesta realitat influeix posteriorment en les persones sobretot un cop arribem a la vida adulta. Ella creu que hagués estat més fàcil gestionar segons quines situacions de la seva vida si aquest tema s'hagués tractat des de l'àmbit educatiu, ja que a casa tampoc van tractar-lo especialment.

D'aquesta manera, afirma que realment treballar les emocions de manera significativa des de l'escola bressol sí que té una repercussió directa en els infants, sobretot en el desenvolupament emocional i en la gestió de conflictes, tant internament com en les relacions amb els altres.

Finalment, exposa la rellevància de visibilitzar les emocions dins de l'àmbit educatiu, ja que creu que fins al moment no se li ha donat la importància que realment té i això es veu reflectit en la societat en general.

6. Conclusions

Un cop acabat l'anàlisi sobre la importància de tractar les emocions de manera significativa des de l'escola bressol, es pot concloure que sí que té una repercussió directa en els infants. A través dels diferents instruments utilitzats al llarg d'aquesta recerca, podem afirmar que aquest treball aporta als infants més salut mental, més equilibri emocional i en general una millora de les seves habilitats i relacions intrapersonals i interpersonals, tal com destaca Gardner (1985).

Alhora, trobem que generalment i fins a l'actualitat, hi ha hagut poc interès en l'educació emocional des de l'àmbit educatiu, la qual cosa ha repercutit de manera directa sobre les relacions socials i emocionals de la nostra època. Per tal de poder generar un canvi en aquest sentit, necessitem que la intel·ligència emocional estigui reconeguda en el currículum, de manera transversal i al llarg de totes les etapes educatives.

Tanmateix, incidint en els objectius plantejats a l'inici, referents al rol de les famílies i dels mestres en l'educació emocional dels infants: s'evidencia que hi ha poc coneixement de com treballar les emocions de forma coordinada entre famílies i mestra. Per tant, cal una adequada formació en aquest sentit, per tal de poder abordar correctament el tema de les emocions dins de les aules. També s'afirma que per part de les famílies, igual que en rol del mestre, una part molt rellevant és la pròpia gestió de les emocions en les diferents situacions i realitats viscudes a l'escola i a casa, ja que al fer de mirall, hem de ser conscients del que volem que es reflecteixi en els infants.

Recuperant la hipòtesi plantejada a l'inici del treball: Quan tractem de manera significativa les emocions a l'escola bressol, generem un impacte en l'educació emocional dels infants? La resposta final és sí, sostinguda de l'objectiu referent a la vàlua que té visibilitzar la importància de tractar les emocions des del primer cicle d'educació infantil.

Com a aspecte de millora, crec que aquest treball de cerca es podria haver començat a l'inici d'aquest curs i dur-lo a terme al llarg d'aquest, no únicament durant l'estada de pràctiques, per poder recollir resultats a llarg termini.

Finalment, aquest treball de cerca pot servir com a punt de partida per a ampliar aquest estudi a altres centres de caràcter públic o concertat, enfocat a un altre perfil i diversitat d'alumnat i famílies amb realitats diferents. També, pot ajudar a posar de manifest la importància i la necessitat que les futures mestres d'educació infantil, rebem formació en gestió emocional i aprenguem a fer-ho de forma coordinada amb les famílies. Cal sentir-nos preparades per poder fer front no només a situacions derivades d'aprenentatges curriculars, sinó a situacions generades per la manca de gestió emocional dels infants.

7. Referències documentals

Antunes, C. (2000). *Estimular las inteligencias Múltiples*. Madrid: Narcea.

[https://books.google.es/books?hl=es&lr=&id=HUEIDQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT6&dq=Antunes,+C.+\(2000\).+Estimular+las+inteligencias+M%C3%BAItipl es.+Madrid:+Narcea.+&ots=4k0ZXVM6Cx&sig=yfKXqtfxCggAq9D8L-Mwub_Az9I#v=onepage&q&f=false](https://books.google.es/books?hl=es&lr=&id=HUEIDQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT6&dq=Antunes,+C.+(2000).+Estimular+las+inteligencias+M%C3%BAItipl es.+Madrid:+Narcea.+&ots=4k0ZXVM6Cx&sig=yfKXqtfxCggAq9D8L-Mwub_Az9I#v=onepage&q&f=false)

Ausubel, D. P., Novak, J.D., y Hanesian, H. (1978) *Educational Psychology: A Cognitive View* (2ª ed.). New York: Holt, Rinehart and Winston. Reimpreso, New York: Werbel & Peck, 1986. Edición en español: Psicología educativa. Un punto de vista cognoscitivo. (1983) México: Trillas. págs 623.

Bach, E. (2001). *Educación emocional. Los padres, los primeros*. Temáticos de la escuela española. Barcelona: Cisspraxis. 10-11.

Bisquerra, R. (2005). *La educación emocional en la formación del profesorado*. Revista interuniversitaria de formación del profesorado.19(3), (2005), 95-114

<https://redined.educacion.gob.es/xmlui/bitstream/handle/11162/35429/01420073000725.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Bisquerra, R. (2000). *Educación emocional y bienestar*. Barcelona: Praxis. 243.

Bisquerra, R. (2011). *Educación emocional. Padres y maestros, Volumen 337*. 5-8.

<https://redined.educacion.gob.es/xmlui/handle/11162/81300>

Bowlby, J. (1999). *Vínculos afectivos. Formación, desarrollo y pérdida*. Ediciones Morata, S. L.

[https://books.google.es/books?hl=es&lr=&id=YZojEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT5&dq=BOWLBY,+J.+\(1999\).+V%C3%ADnculos+afectivos.+Formaci%C3%B3n,+desarrollo+y+p%C3%A9rdida.&ots=za3GvprltB&sig=-yEFUNetLqj8RgnktknyEYj2NyU](https://books.google.es/books?hl=es&lr=&id=YZojEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT5&dq=BOWLBY,+J.+(1999).+V%C3%ADnculos+afectivos.+Formaci%C3%B3n,+desarrollo+y+p%C3%A9rdida.&ots=za3GvprltB&sig=-yEFUNetLqj8RgnktknyEYj2NyU)

Buitrón, S. B., y Talavera, P. N. (2008). *El docente en el desarrollo de la inteligencia emocional: reflexiones y estrategias*. Revista digital de investigación en docencia universitaria. 8-8.

<https://revistas.upc.edu.pe/index.php/docencia/article/view/8/159>

Gardner, H. (1985). *Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica*. Paidós. 21-65.

https://apps.utel.edu.mx/recursos/files/r161r/w24709w/Gardner_inteligencias.pdf

Goleman, D. (1996). *Inteligencia emocional*. Barcelona. Kairós

Greenspan, S. y Thorndike, N. (1997) *Las primeras emociones*. Barcelona: Paidós.

Güel, M. y Muñoz, J. (2000). *Desconóctete a ti mismo: Programa de alfabetización emocional*. Barcelona: Paidós.

James, W. (1984). *¿Qué es una emoción?*. Estudios de Psicología. 21. 188-205.

<https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/65926.pdf>

Leontiev, A. (1983). *Actividad, conciencia y personalidad*. Socialismo y libertad. Capítulo V.

<https://elsudamericano.files.wordpress.com/2019/10/180.leontiev-web2.pdf>

- Mallimaci, F. & Giménez, V. (2006). *Historia de vida y métodos biográficos en Vasilachis, I. Estrategias de investigación cualitativa*. Barcelona. Gedisa. 175-212.
- Märtin, D. y Boeck, K. (1997). *Qué es la inteligencia emocional*. Madrid: Edaf. 181.
- Monjas, M. (1993). *Programa de entrenamiento en habilidades de interacción social*. PEHIS. Salamanca: Trilce.
- Moreira, M. A. (2005). *Aprendizaje significativo crítico*. Indivisa. Boletín de Estudios e Investigación, 6. 83-102.
- Palacios, Y. (2010). *Educación emocional y creatividad en la I y II etapa de Educación Básica*. Revista de investigación, 34(71). 249-270.
http://ve.scielo.org/scielo.php?pid=S101029142010000300013&script=sci_arte xt
- Ribas, C. (2010). *Tècniques d'anàlisi de dades qualitatives*. Edició FUOC.
http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/52441/1/T%C3%A8cniques%20d'an%C3%A0lisi%20de%20dades%20qualitatives_Portada.pdf
- Roca, J. S., Castillo, M. A., y Marzo, L. (2002). *La educación emocional y la interacción profesor/a-alumno/a*. Revista electrónica interuniversitaria de formación del profesorado, 5(3), 1.
<https://dialnet.unirioja.es/metricas/documentos/ARTREV/1034495>
- Servei d'Ordenació Curricular d'Educació Infantil i Primària (2012). *Currículum de primer cicle*. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació.
<https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0080/bfd2cd16-10d5-4103-aba2-ee9744b2399d/Curriculum-Infantil-0-3.pdf>

Taylor, S y Bodgan, R. (2004). *Introducción a métodos cualitativos de investigación*. Barcelona, Paidós.

Vigotski, L. S. (1984). *Aprendizaje y desarrollo intelectual en la edad escolar*. Infancia y aprendizaje. 105-116.

<https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/668448.pdf>

Vigotsky, L. S. (2004). *Teoría de las emociones: estudio histórico-psicológico* (Vol. 230). Ediciones Akal.

https://books.google.es/books?hl=es&lr=&id=ENZ8oUOF7AEC&oi=fnd&pg=PA5&dq=vigotsky+emociones&ots=SFRnDquDfW&sig=3ZUgNeIT13d8_rWDALGBgHLp-UM#v=onepage&q=vigotsky%20emociones&f=false

Verdugo, C. (2021). *Educación emocional para un aprendizaje significativo*. Dominio de las ciencias. Vol. 7, 2021. 1054-1063.

<https://dominiodelasciencias.com/ojs/index.php/es/article/view/2465/5475>

8. Annexos

Annex 1

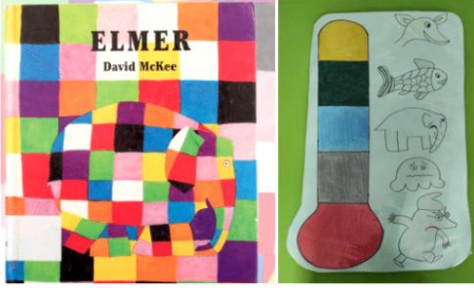
Graelles d'activitat:

Activitat 1	Conte: "El monstre dels colors". 	
Temporalització	Espai	
15 minuts.	Aula P2	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Identificar les diferents emocions (alegria, tristesa, ràbia, por i calma). - Treballar l'escolta activa mitjançant el desenvolupament del conte. - Relacionar l'emoció amb el que narra el conte. 	
Materials	<ul style="list-style-type: none"> - Conte "El monstre dels colors" - Teatre Kamishibai 	
Desenvolupament de l'activitat		
<p>Aquesta primera activitat consisteix en la narració d'un conte que tracta les diferents emocions primàries: El monstre dels colors.</p> <p>Aquest conte l'han treballat amb anterioritat a l'aula i ens serveix per fer un recordatori i introduir el tema de les emocions. En aquest cas faig ús del teatre Kamishibari per explicar el conte, ja que d'aquesta manera el fa més</p>		

visual i desperta l'interès dels infants.

A l'escola bressol disposem d'una capsa amb els monstres fets de llana, així que també fem ús d'aquest recurs mentre el monstre va canviant d'emoció.

El conte tracta sobre un monstre que té problemes per saber què li passa, s'ha fet un embolic amb les seves pròpies emocions. Una amiga seva l'ajuda a identificar aquestes emocions i classificar-les per colors per poder ordenar-les i entendre-les totes.

Activitat 2	Conte: "Elmer" + El termòmetre de les emocions 	
Temporalització	Espai	
20 minuts.	Aula P2	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Aprendre a identificar les pròpies emocions. - Saber explicar amb paraules quina emoció senten. - Comprendre el conte. 	
Materials	<ul style="list-style-type: none"> - Conte "Elmer". - Cartolina, llapis, colors, imatges dels infants plastificades, velcro. 	
Desenvolupament de l'activitat		
La primera activitat consisteix en la narració del conte "Elmer", un elefant de		

colors que viu acompanyat de la seva manada i els seus amics, tots de color gris. L'Elmer és molt estimat per tothom, però està molt trist pensant que se'n riuen d'ell per ser diferent. S'endinsa a la selva per trobar un fruit de color gris i d'aquesta manera tenyir la seva pell de colors per ser igual que la resta d'elefants. Ho aconsegueix, però quan torna al seu poble tots els elefants estan molt tristos per la seva absència, ja que ara no el reconeixen. Finalment, una tempesta fa que la pintura grisa de l'Elmer desaparegui i la resta torna a reconèixer a l'estimat elefant. Els seus companys l'estimen tal com és i decideixen fer una festa anual i disfressar-se tots de diferents colors com l'Elmer.

Amb aquest conte l'emoció que vull treballar és la tristesa, i hi poso molt d'èmfasi en les parts que l'elefant o els seus companys mostren obertament aquesta emoció. D'aquesta manera, en tractar-la a partir d'un personatge fa més senzill i significatiu l'aprenentatge pels infants.

La segona activitat és un termòmetre de les emocions. Aquesta activitat es presentarà als infants i s'explicarà per tal que es familiaritzin amb el funcionament. Aquesta activitat es realitzarà com una part del *Bon dia*. En una cartolina gran hi haurà dibuixat un termòmetre de manera vertical i estarà enganxat a la paret de l'aula. En aquest cas en el termòmetre hi ha representades les emocions primàries (ràbia, alegria, tristesa, por i calma), i al cantó de cada color hi ha un personatge diferent, que són els que anem treballant amb cada conte. En el color blau: L'Elmer, en el color groc: en Cueta, en el color vermell: la Talpeta, en el color gris: el Malson i en el color verd: el Peix irisat.

Els infants tindran les seves pròpies fotografies plastificades amb velcro, de manera individual hauran de col·locar la seva fotografia a l'emoció que sentin en aquell moment en què arriben a l'escola. I un cop col·locada, hauran d'intentar explicar perquè es senten així (amb l'ajuda del/la mestre/a).

Aquesta activitat es realitzarà al matí com una part del *Bon dia* i a la tarda quan a l'hora de marxar cap a casa. D'aquesta manera els infants també podran observar que no sempre ens sentim de la mateixa manera i que les

nostres emocions poden anar canviant al llarg del dia.

Activitat 3	Conte: "Un malson al meu armari" + El dau màgic 	
Temporalització		Espai
20 minuts.		Aula P2
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Imitar l'emoció a través de gestos. - Explicar amb les seves paraules alguna anècdota relacionada amb l'emoció (amb l'ajuda de la mestra). - Comprendre el conte. 	
Materials	<ul style="list-style-type: none"> - Capsa de cartró, casc de plàstic, pal de fusta, personatge del malson creat amb cartolina. - Capsa quadrada, cartolina, goma eva, retoladors de colors. 	
Desenvolupament de l'activitat		
<p>La primera activitat consisteix en la narració del conte "Un malson al meu armari". Aquest conte tracta sobre una nena, la Carlota, que té molta por del malson que s'amaga totes les nits al seu armari. Cada nit abans d'anar a dormir, s'assegura de tancar bé la porta de l'armari per tal que el malson no surti i l'espanti. Una nit, cansada de passar por totes les nits, es decideix a confrontar-se amb el malson que viu amagat al seu armari. Agafa un casc i</p>		

una espasa i l'espera asseguda al seu llit, amb la llum tancada. El malson surt de l'armari, la Carlota encén el llum, i sorprenentment el malson no deixa de plorar. Després de rumiar-ho una estona, la nena decideix agafar-li la mà al malson i portar-lo amb ella al seu llit, i d'aquesta manera aconseguen dormir els dos, junts i tranquils.

En aquest conte vull treballar de manera significativa l'emoció de la por, i faig ús de diferents elements per cridar l'atenció dels infants: un casc, una caixa amb el malson a dins, un pal i el personatge del malson.

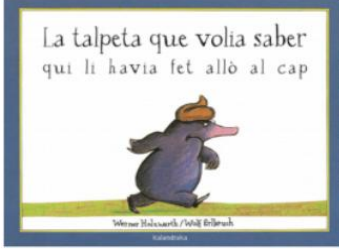

D'aquesta manera el conte és més didàctic i vaig traient els elements a mesura que apareixen en el conte, i els infants esperen impacients.

La segona activitat és el dau màgic. En aquest dau hi haurà representades les diferents emocions. Cada infant tirarà el dau i li sortirà una emoció. D'aquesta manera l'infant imitarà l'emoció que li ha tocat, i també explicarà amb l'ajuda de la mestra alguna situació que li recordi aquesta emoció.

Activitat 4	Conte: "T'estimaré sempre, petitó" + Música i emocions	
		
Temporalització	Espai	
20 minuts.	Aula P2	
Objectius	- Aprendre a relaxar-se a través de postures corporals.	

	<ul style="list-style-type: none">- Reconèixer diferents emocions a partir de músiques diferents.- Relacionar les emocions amb les arts plàstiques.
Materials	<ul style="list-style-type: none">- Conte "T'estimaré sempre, petitó".- Reproductor de música, targetes amb postures de ioga per infants, papers i colors.
Desenvolupament de l'activitat	
<p>La primera activitat consisteix en la narració del conte "T'estimaré sempre, petitó". Aquest conte tracta sobre l'amor incondicional d'una mare guineu cap a la seva criatura. Aquest li fa diferents preguntes; si l'estimaria tot i que fos entremaliat, si l'estimaria tot i que fos un insecte, si l'amor es gasta, etc. En aquest cas vull treballar l'emoció de l'alegria, ja que en Cueta, el protagonista d'aquest conte està molt content en totes les pàgines al saber que la seva mare l'estimarà per sempre.</p> <p>En aquest cas no ho he fet ús de més recursos per la narració del conte, només l'àlbum il·lustrat i la gesticulació a l'hora d'explicar-lo.</p> <p>La segona activitat és "Música i emocions". Primer he posat música relaxant, he abaixat la persiana i he creat un ambient tranquil. Ens hem assegut tots en rotllana i hem començat a fer estiraments, després he proposat diferents postures de ioga pensades per als més petits.</p> <p>Després d'aquesta estona, he apujat les persianes i he canviat totalment l'estil musical, d'aquesta manera els infants s'han aixecat del terra i han començat a moure's i a ballar.</p> <p>Finalment, he posat fulls i colors a terra i hem tornat a seure. Per ells mateixos han començat a pintar mentre la melodia de fons anava canviant. En aquest cas s'esperava que el traç a l'hora de pintar canviés segons l'estil musical de fons.</p>	

Activitat 5	Conte "La talpeta que volia saber qui li havia fet allò al
--------------------	--

	<p>cap” + Safates d’experimentació.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div>	
Temporalització	Espai	
20 minuts.	Crinera.	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Relacionar els animals del conte amb els animals de la granja. - Relacionar diferents emocions segons la sensació. - Experimentar amb els diferents materials. 	
Materials	<p>- Conte “La talpeta que volia saber qui li havia fet allò al cap”, 3 safates d’experimentació, arròs, farina, gelatina, colador, culleres, embut.</p>	
Desenvolupament de l’activitat		
<p>Per fer aquesta activitat, per una banda, hem aprofitat un dimecres que anem a la Crinera amb tots els infants de P2, un cop hem arribat i esmorzat ens disposem a narrar el conte.</p> <p>Aquest conte tracta sobre una talpeta que vol saber qui li ha posat la caca que porta al cap, i per esbrinar-ho pregunta a diferents animals: a la vaca, a la cabra, al porquet, al cavall, etc. Aquests per evidenciar que no han estat ells els hi ensenyen a la talpeta com és la seva caca. Ella està molt enfadada perquè no troba el causant, però finalment, troba a les mosques i aquestes l’ajuden a saber qui ha estat qui li ha posat això al cap; el gos que viu a la</p>		

caseta.

Amb aquest conte fem èmfasi en l'emoció que sent la talpeta durant tot el conte, que és la ràbia.

Durant la narració també hem relacionat i observat els diferents animals que surten al conte i que hi ha a la Crinera, fins i tot el gos que li ha posat això al cap!

Per altra banda, per a les safates d'experimentació tindrem 3 safates amb diferents materials (arròs, gelatina i farina). Col·loquem les 3 safates sobre la taula i al costat hi deixem diferents estris (colador, cullera, embut...). Un cop estigui preparat els infants podran anar passant per les diferents safates lliurement per experimentar i manipular amb elles.

Per acabar l'activitat, ens col·locarem en rotllana i preguntarem als infants quina emoció (sensació) han sentit en passar per cada safata. Aquest espai de conversa es donarà a través de diferents preguntes que podem realitzar als infants: Heu tocat tots els materials?, quin no has volgut tocar?, per què?, us ha agradat tocar-los?, els heu barrejat?, què ha passat quan s'han barrejat?, etc.

Activitat 6	Conte: "El peix irisat" + Classifiquem emocions. 	
Temporalització	Espai	
25 minuts.	Aula P2	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Classificar les pilotes segons l'emoció corresponent. - Relacionar l'emoció amb el personatge corresponent. 	

	<ul style="list-style-type: none">- Expressar-se oralment.
Materials	<ul style="list-style-type: none">- Goma eva de colors, goma eva brillant, pals de fusta, cartolina de colors.- Capsa, tubs de cartró, cartolina, colors, pilotes de ping-pong.
Desenvolupament de l'activitat	
<p>La primera activitat consisteix en l'explicació del conte de "El peix irisat" a partir dels personatges creats amb goma eva i un fons marí. Amb la narració d'aquest conte volem fer èmfasi amb l'emoció de la calma.</p> <p>Aquest conte tracta sobre el peix més bonic de tot l'oceà, el peix irisat, que té unes escates lluents de colors. Aquest viu en calma i la resta de peixos volen jugar amb ell, però aquest sempre passa de llarg. Un dia, un peix li demana una de les seves escates, però el protagonista es nega a donar-li, des d'aleshores cap peix vol jugar amb ell i es troba molt sol. Finalment, el pop l'ajuda a recuperar als seus amics oferint-li una de les seves escates brillants a cadascú, i així retorna a la calma.</p> <p>La segona activitat és en forma de joc, consisteix a classificar diferents pilotes, les quals tenen representades les emocions bàsiques.</p> <p>Els infants tindran unes quantes pilotes de ping-pong en què hi haurà dibuixades les diferents emocions bàsiques. Aquestes pilotes les hauran de classificar en uns petits tubs, fets amb els tubs de vàter reciclats que aniran a parar en una capsula de cartró. Els tubs estaran pintats dels colors de les cinc emocions que hem treballat durant aquesta unitat didàctica: el vermell, el groc, el verd, el gris i el blau, i sobre de cada tub hi ha el personatge corresponent a l'emoció.</p> <p>Aquest joc es tindrà a l'aula per tal que els infants puguin jugar-hi en altres moments.</p>	

Annex 2

Proposta d'activitats de continuïtat per les famílies:

En català: <https://youtu.be/jGCharefr3k>

En castellà: https://youtu.be/40z_UxAa4AA

Annex 3

Enquesta a les famílies

Estudi sobre la repercussió en els infants de tractar les emocions de manera signi cativa a l'escola bressol. / Study of the impact on children of working with emotions in a meaningful way in the kindergarten.

Hola! Sóc la Mireia Orellana, estudiant de 4t de Grau d'Educació Infantil a la UdG. Agrairia molt que em poguéssiu contestar aquest qüestionari un cop realitzades les propostes d'activitat referents al tema de les emocions, per tal de poder acabar de completar el meu TFG. Moltes gràcies! / Hello! I'm Mireia Orellana, 4th year student of Early Childhood Education at the University of Girona. I would be very grateful if you could answer this questionnaire once you have completed the proposed activities on emotions with your child, to complete my last project for the university. Thank you very much!

- 1- Creieu important començar a tractar i identificar les emocions des de l'escola bressol? / Do you think it's important to start identifying the emotions at the kindergarten?
 - Sí. /Yes.
 - Millor començar a casa. / Better to start at home. No ho tinc clar. / I'm not sure about that.
 - Penso que encara és aviat i els pot confondre. / I think it's still early and they can get confused.

- 2- Heu tractat anteriorment el tema de les emocions a casa? / Have you previously work with emotions at home?

- Sí. /Yes.
- Sí, però no de manera específica. / Yes, but not specifically.
- No. / Nope.

3- En cas que la resposta de la pregunta anterior sigui afirmativa: Quines emocions?

- Les emocions bàsiques (alegria, tristesa, por, ràbia i calma). /
The basic emotions (happiness, sadness, anger, fear and calm).
- Altres. / Others.
- Otro:

4- Durant les últimes setmanes, els vostres infants han estat més comunicatius respecte a les emocions (pròpies o en general)? During the last weeks, have your children been more communicative about emotions (their own emotions or in general)?

- Sí, han estat més comunicatius emocionalment. / Yes, they have been more emotionally communicative.
- Sí, però en referència a activitats realitzades a l'escola bressol. /
Yes, but in reference to activities carried out in the kindergarten.
- No. / Nope.

5- Un cop visualitzats els curtmetratges proposats: / Once the proposed short films have been viewed:

- Han sabut identificar les diferents emocions. / They have been able to identify the different emotions.
- Han sabut identificar emocions i relacionar-les amb personatges i activitats realitzades a l'escola. /
They have been able to identify the different emotions and relate them to characters and activities carried out in the school.
- No ha identificat les diferents emocions.

6- Sobre l'activitat proposada: / About the proposed activity:

- Ha generat una conversa sobre alguna emoció. / It has generated a conversation about some emotion.
- Ha servit per tractar sobre les pròpies emocions. / It has been useful to treat one's own emotions.
- No hi ha hagut feedback per part de l'infant. / There has been no feedback from the child.

7- Creieu que la gestió emocional dels vostres infants ha sigut més positiva les últimes setmanes? / Do you think that the emotional management of your children has been more positive in recent weeks?

- En general sí. / Yes, in general.
- Sí, però només en situacions específiques. / Yes, but only in specific situations.
- No he notat cap canvi en aquest sentit. / I have not noticed any changes in this regard.

8- En cas de comentar amb els infants com els hi ha anat el dia de l'escola bressol, les últimes setmanes: / In recent weeks, when the children have been asked about how was school, have they mentioned anything about the emotions:

- Han fet alguna referència al treball sobre emocions que hem fet a l'aula. / They have mentioned it.
- No han fet cap comentari al respecte, tot i comentar el dia. / They have not commented anything, even answering to how was the day.

9- Penseu que tractar les emocions de manera significativa a l'aula té una repercussió directa en els infants? / Do you think that working on the emotions in a meaningful way inside the kindergarten has a direct impact on the children?

- Sí. / Yes.
- No. / No.
- No ho tinc clar. / I'm not sure about that

Observacions i comentaris a afegir: / Observations and comments you would like to add:

Respostes de les enquestes

Creieu important començar a tractar i identificar les emocions des de l'escola bressol? / Do you think it's important to start identifying the emotions at the kindergarten?

 Copiar

11 respuestas

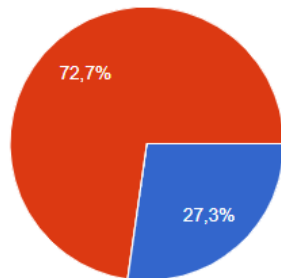

- Sí. / Yes.
- Penso que encara és aviat i els pot confondre. / I think it's still early and they can get confused.
- Millor començar a casa. / Better to start at home.
- No ho tinc clar. / I'm not sure about that.

Heu tractat anteriorment el tema de les emocions a casa? / Have you previously work with emotions at home?

 Copiar

11 respuestas

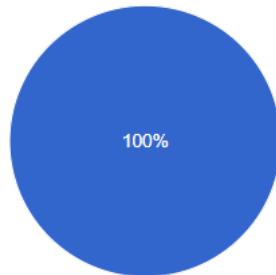

- Sí. / Yes.
- Sí, però no de manera específica. / Yes, but not specifically.
- No. / Nope.

En cas que la resposta de la pregunta anterior sigui afirmativa: Quines emocions? / If the answer to the previous question is yes: which emotions?

11 respuestas

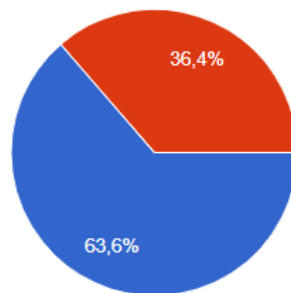

- Les emocions bàsiques (alegria, tristesa, por, ràbia i calma). / The basic emotions (happiness, sadness, anger, fear and calm).
- Altres. / Others.

Durant les últimes setmanes, els vostres infants han estat més comunicatius respecte a les emocions (pròpies o en general)? / During the last weeks, have your children been more communicative about emotions (their own emotions or in general)?

11 respuestas

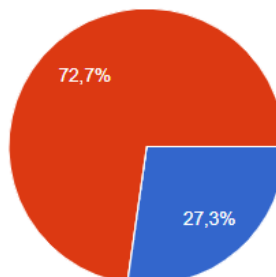

- Sí, han estat més comunicatius emocionalment. / Yes, they have been more emotionally communicative.
- Sí, però en referència a activitats realitzades a l'escola bressol. / Yes, but in reference to activities carried out in the kindergarten.
- No. / Nope.

Un cop visualitzats els curtsmetratges proposats: / Once the proposed short films have been viewed:

11 respuestas

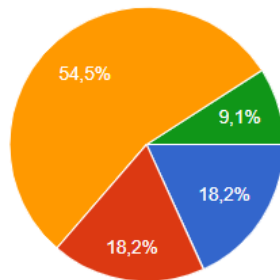

- Han sabut identificar les diferents emocions. / They have been able to identify the different emotions.
- Han sabut identificar emocions i relacionar-les amb personatges i activitats realitzades a l'escola. / They have been able to identify the different emotions and relate them to character...
- No han identificat les diferents emocions. / They have not identified the different emotions.

Sobre l'activtat proposada: / About the proposed activity:

11 respuestas

- Ha generat una conversa sobre alguna emoció. / It has generated a conversation about some emotion.
- Ha servit per tractar sobre les pròpies emocions. / It has been useful to treat one's own emotions.
- Ambdues coses. / Both of them.
- No hi ha hagut feedback per part de l'infant. / There has been no feedback from the child.

Creieu que la gestió emocional dels vostres infants ha sigut més positiva les últimes setmanes? / Do you think that the emotional management of your children has been more positive in recent weeks?

11 respuestas

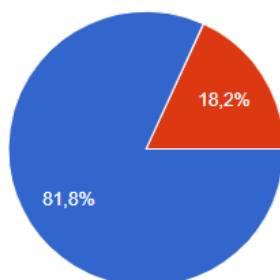

- En general sí. / Yes, in general.
- Sí, però només en situacions específiques. / Yes, but only in specific situations.
- No he notat cap canvi. / I have not noticed any changes in this regard.

En cas de comentar amb els infants com els hi ha anat el dia a l'escola bressol, les últimes setmanes: / In recent weeks, when the children have been asked about how was school, have they mentioned anything about the emotions:

11 respuestas

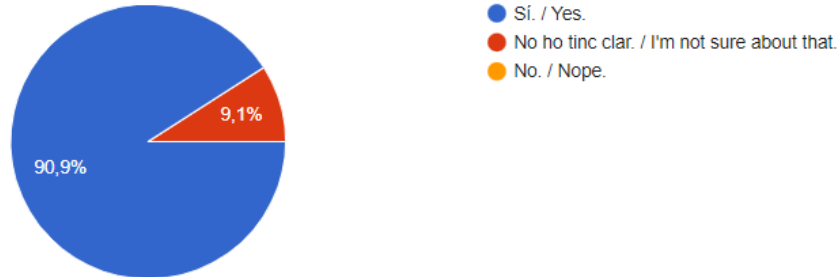

- Han fet alguna referència al treball sobre les emocions que hem fet a l'aula. / They have mentioned it.
- No han fet cap comentari al respecte, tot i comentar el dia. / They have not commented anything, even answering to how was the day.

Penseu que tractar les emocions de manera significativa a l'aula té un a repercussió directe en els infants? / Do you think that working on the emotions in a meaningful way inside the kindergarten has a direct impact on the children?

11 respuestas

Observacions o comentaris que vulgueu afegir: / Observations and comments you would like to add:

0 respuestas

Aún no hay respuestas para esta pregunta.

Annex 4

Entrevista a la tutora de l'aula

1. Creus necessari tractar les emocions a l'aula d'educació infantil?

Crec que és molt important tractar les emocions a les aules, ja que hi ha una falta de gestió emocional per part dels alumnes que moltes vegades es converteix en una rebequeria o plors, fent difícil la seva reconducció.

A més moltes vegades des de casa no es tracten, parlo per pròpia experiència. Això té una repercussió dins de l'aula, en la gestió de les pròpies emocions i referent a la relació amb els altres també.

2. Penses que s'hi dediquen suficients hores al llarg del curs escolar a tractar aquest tema de manera significativa?

Penso que les tractem en algun període en concret al llarg del curs, sobretot a través de contes o diferents activitats. És cert, però, que no

les treballem tot el curs de manera gradual, però intentem fer-ho diàriament a través de les diferents situacions que sorgeixen a l'aula.

3. A l'hora de fer la programació, teniu en compte l'educació emocional?

Sí que ho tenim en compte.

4. Creus que és necessari formar-se en la matèria per tal de tractar aquest tema a l'aula?

Personalment, crec que sí que es necessari, si ho féssim podríem adquirir nous coneixements, mètodes i algun material diferent per poder tractar les emocions dins de l'aula.

5. Heu fet algun curs sobre educació emocional?

En el meu cas no, només el que vaig estudiar sobre el tema durant el cicle formatiu de tècnic d'educació infantil.

6. Fent memòria, recordes com alumna haver tractat les emocions a l'escola?

Personalment, no recordo haver tractat les emocions a l'escola en cap moment. Crec que hagués sigut interessant tractar-les, ja que moltes de les situacions que he viscut d'adulta les hagués sabut gestionar molt millor, perquè a casa tampoc vam tractar-les de manera específica.

7. Creus que el fet de no tractar les emocions influeix en el nostre dia a dia?

Penso que sí que afecta directament al nostre dia a dia, i en aquest cas de manera negativa, sobretot un som adults.

8. Penses que realment hi ha una repercussió en els infants pel fet de treballar les emocions des de l'escola bressol?

Personalment, crec que sí que té una gran repercussió treballar les emocions de manera significativa des de l'escola bressol, sobretot en la gestió de conflictes i en desenvolupament global dels infants.

9. S'hauria de visibilitzar més la importància de tractar les emocions dins de l'àmbit educatiu?

Crec que sí, sens dubte. Fins ara aquest tema no s'ha tractat gaire a les escoles i això es veu reflectit en la societat en la qual vivim.